

Erken Çocuklukta Motivasyon ile İlgili Yapılan Yurt İçi ve Yurt Dışı Çalışmaların İncelenmesi

Examination Of Domestic And International Studies On Motivation In Early Childhood

Semih UÇAR ⁽¹⁾

Cited/Atf: Uçar, S. (2021). Erken çocuklukta motivasyon ile ilgili yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmaların incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 41-52.

ÖZET

Erken çocuklukta motivasyon, uyum ve başarı için önemli bir gelişim öncüsü olmakla beraber çocukların gelişimi ve uyumu için katkı sağlayan becerilerin gelişimi ve problem çözüme ile ilgili çabalarını sürdürebilmelerinde önemli bir unsurdur. Bu çalışmada erken çocuklukta motivasyon ile ilgili yapılmış olan yurt içi ve yurt dışı bazı çalışmaların incelenmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya dahil edilme kriterleri belirlenerek bu çalışmalar seçilmiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda yurt içi ve yurt dışında erken çocukluk ile ilgili yapılmış olan bazı çalışmalar detaylıca incelenmiş ve genel olarak bu çalışmaların genel hatları paylaşılmıştır. Çalışmada incelenen araştırmaların büyük çoğunluğunda katılımcıların motivasyon düzeylerinin birçok bileşen ve faktör ile olan ilişkilerinin araştırıldığı görülmüştür.

ABSTRACT

Motivation in early childhood is an important developmental driver for adaptation and success, and it is an important element in the development of skills that contribute to the development and adaptation of children and in their ability to continue their efforts in problem solving. This study was conducted to examine some domestic and international studies on motivation in early childhood. These studies were selected by determining the inclusion criteria for the study. The study was carried out using document analysis, which is one of the qualitative research methods. In this context, some studies on early childhood in Turkey and abroad have been examined in detail and the general lines of these studies have been shared. In the majority of the studies examined in the study, it was seen that the relationship between the motivation levels of the participants and many components and factors was investigated.

MAKALE TARİHİ

Geliş Tarihi: 15.02.2021
Kabul Tarihi: 09.03.2021

ANAHTAR KELİMELER

Erken Çocukluk,
Motivasyon, Eğitim,
Çocukluk

ARTICLE HISTORY

Received: 15.02.2021
Accepted: 09.03.2021

ANAHTAR KELİMELER

Early Childhood, Motivation,
Education, Childhood

GİRİŞ

İnsan dünyaya geldiği anda sosyal çevre ile etkileşimi başlar. İnsanın bu etkileşimi hayata uyum sağlama sürecini ve hayatının sonraki dönemlerine temel atma sürecini oluşturur. Başka bir deyişle: bireyin yaşama uyum sağlamasını çevresi ile etkileşimi neticesinde şekillenen yaşantıları sağlar. Yaşantıları ile insan doğasının yapıtaşlarından bir tanesi olan merak

¹ Öğr. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Malazgirt MYO, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, e-posta: s.ucar@alparslan.edu.tr

duygusu birey doğduğu andan itibaren bireyi hayata motive ederek adapte olma sürecinde çok etkin rol oynar.

“Erken çocukluk” Türkiye’de, genelde okul öncesi ifadesi ile eş anlamda kullanılırken, bazı ülkelerde farklı yılları kapsayacak şekilde kullanılmaktadır. Diğer bir deyişle; Türkiye’de okul öncesi eğitim 0–72 aylık çocukların eğitimi, erken çocuklukta eğitim olarak ifade edilmektedir(Güven ve Efe Azkeskin, 2014). Erken çocukluk kavramının bu şekilde kabul edilmesinde Türk Milli Eğitim Sistemi’nin yapısı ve işleyişi beraber eğitimde belirlenen önceliklerin etkili olduğu söylenebilir. 1800’li yıllardan itibaren anaokullarının oluşması ile gündeme gelen erken çocukluk eğitimi, günümüze yaklaşıldıkça dünyada ve ülkemizde büyük gelişmeler kaydetmiş ve toplumun genel olarak özellikle ilgilendiği ilgi alanlarından bir olmuştur(Güneysu, 2005).

Erken çocukluk dönemi, okul öncesi yılları da içine alan çocuğun sekiz yaşına kadar gelişiminin incelendiği kritik bir dönem olarak ifade edilmektedir(İnci, 2009). Görüldüğü gibi erken çocukluk döneminin kapsadığı yaş aralığı araştırmacılar tarafından farklılık göstermektedir. Bu farklılığın bir eksiklikten ziyade araştırmacıların yaklaşımlarıyla bağlantılı olduğu söylenebilir. Bu dönem, çocukların zihinsel, sosyal ve bedensel gelişimlerinin diğer dönemlerden daha hızlı olduğu dönemdir. Çocuğa sağlanan eğitimin, çocuğun içinde bulunduğu sosyal ve fiziksel çevrenin çocukta doğuştan var olan potansiyelinin en üst seviyede geliştirilmesinde etkisi oldukça büyüktür. Yapılan araştırmalar çocuklukta kazanılan davranışların büyük çoğunluğunun yetişkinlikte bireyin tavır, kişilik yapısını, alışkanlık, değer yargılarını ve inançlarını biçimlendirdiğini ortaya koymaktadır(Oktay, 2002).

Erken çocukluk dönemi; genel anlamda sinir sisteminin ve vücudun olgunlaşması; iletişim kapasitesinin artması, hareketliliğin artması, becerilerin artması ve yeteneklerin ve ilgi alanlarının hızla değişmesi yönüyle, insanların tüm yaşamının en hızlı değişme ve gelişme dönemidir(Kılıçgün, 2012). İnsan eğitiminde ve gelişiminde okul öncesi dönemi oldukça önemli bir yere sahiptir. Okul öncesi dönemde çocuğun fiziksel gelişimi ile bilişsel, duygusal, sosyal, cinsel kimlik ve dil gelişimi de büyük oranda tamamlanır (Suat, 2011). Erken çocukluk dönemi, beyin gelişimi açısından oldukça önemli olan ve bunun yanında çocukların becerilerin kolaylıkla edinilmesinde kritik bir dönem olduğu kabul edilmektedir. Bu yüzden, erken çocukluk döneminde çocukların davranış değiştirme kapasiteleri oldukça yüksek, genel uyumlarında çocukların esnek davranışlarının fazla olduğu ve çocuklar dış uyaranlara daha açıktırlar(Barrett ve diğ. 2014).

Erken çocukluk döneminde çocukların gelişimine yapılan yatırımlar bir ülkenin geleceğine yapılan yatırımdır. Başka bir ifade ile erken çocukluk döneminde çocukların gelişimine yapılan yatırımlar, insani gelişmeye yapılan yatırımın başlangıç noktasıdır (Kaytaç 2004). Ülkemizde toplumsal kalkınmanın hedeflerinden biri de okul öncesi dönem eğitim ve erken çocukluk döneminde eğitim hizmetlerinin toplumun bütün kesimlerine yaygınlaştırılmasıdır(Erden ve diğ. 2002).

Motivasyon kavramının farklı araştırmacılar tarafından tanımlandığı görülmektedir. Motivasyon, amaca ulaşmak için gerçekleştirilen hareketlerin kapsandığı kavramsal olarak belirtilen yapıdır (Brophy ,2004). Motivasyon “bir sorunu çözmek, en az orta düzeyde bir görevin üstesinden gelebilmek için inatla ve odaklanarak bireysel olarak bağımsız girişimi uyandıran/uyaran psikolojik güç” olarak tanımlanmaktadır (Özbey, 2018b). Motivasyon Sternberg ve Williams (2002)’ a göre, insanların belirlenen hedefe ulaşmasına yardımcı olan

zihinsel bir güç kaynağı veya içsel bir enerji olarak ifade edilebilir. Motivasyon, bireyin işlerini verimli ve etkili yapabilmeyi sağlayan en önemli etkenlerin başında gelmektedir (Modırı, 2012).

Çocuklar dünyaya meraklı, aktif, sorgulayıcı, keşfetmek ve öğrenmek için doğal motivasyon eğilimi ile gelirler Çocukların doğuştan getirdikleri motivasyon eğilimi onların fiziksel ve bilişsel, sosyal gelişimde oldukça önemli bir faktördür. Bu durum bebeklerin ilgi alanlarının üzerinde harekete geçerek beceri ve bilgi olarak ortaya çıkmaktadır (Topçu, 2015). Okul öncesi dönem çocukların var olan potansiyellerinin ortaya çıkmasında en etkili ve ilk dönemdir. Okul öncesi dönemin çocuk açısından verimli atlatılması çocukların özgüvenli ve potansiyellerinin farkında olmasını sağlayıp geleceklerinin alt yapıları oluşturulur(Aşçıoğlu, 2012). Bu dönemde çocuğa gösterilen sevgi ve şefkat çocuğun bu dönemi sağlıklı geçmesinde oldukça önemlidir. Çocuğun şefkat ve sevgi dolu bir yuvası oldukça, çocuk akademik seviyesine bağlı olmaksızın başarıya motivasyonuna sahip olacaktır (Yavuz, 2006).

Eğitim sisteminde motivasyonları yüksek olan çocuklar bulunmakla beraber, ilgisiz veya karşılaştıkları problemlerle başa çıkmak için azim göstermek, bazı çözüm yolları aramaktansa ertelemeyi ve kaçmayı tercih eden, yeteri kadar motive olamamış çocuklar da bulunmaktadır. Çocuklar arasında bulunan bu farklılığı motivasyon ile açıklayan Akbaba (2006), günlük yaşamda bireylerin sabır ve azim gösterme, problem çözme durumları için istekli duruma gelmesinde ve eğitim yerlerinde öğrenmenin gerçekleşmesinde hazırbulunmuşluk için motivasyonun önkoşul olduğunu ifade etmektedir.

Çocukların motivasyonu, araştırmacılar, eğitimciler ve ebeveynler gibi çocuğun bütün potansiyellerinin çocuk tarafından en üst düzeye ulaşılmasına yardımcı olanlar için yıllardır önem arz eden bir araştırma konusudur. Motivasyon, zekâ kontrolü, okuldaki öğrenme, ilgi, katılım, iyi hissediş ve performansın çok fazla olmuş olması ile bağlantılıdır (Berhenke, 2013). Motivasyonun dolaysız gözlenebilen bir yapısı öğrenme sürecinde bulunmamaktadır. Çocukların motivasyon düzeyleri hedefler içinden seçim yapma, hedeflere yönelik hareketler ve sözlü ifadelerle dolaylı yoldan gözlenerek görülebilmektedir. Motivasyon bu yönüyle çocukların bir eylemde neden o şekilde bulduklarının anlaşılmasını sağlamaktadır(Aktan, 2012).

Erken çocuklukta motivasyon, uyum ve başarı için önemli bir gelişim öncüsü olmakla beraber çocukların gelişimi ve uyumu için katkı sağlayan becerilerin gelişimi ve problem çözme ile ilgili çabalarını sürdürebilmelerinde önemli bir unsurdur(Huang ve Ling Lay, 2017).

Çocuklarda var olan motivasyonun geliştirilmesi ve sürdürülmesi okul öncesi dönemde çocukların davranışlarında önemli ölçüde etkili olmaktadır(Özbey ve Dağlıoğlu, 2017).

Uluslararası literatür incelendiğinde motivasyonun çocukların bilişsel beceriler, sosyal duygusal beceriler, akademik beceriler ve motor beceriler gibi genel gelişim alanlarında hem okul öncesi dönemde hem de sonraki eğitim kademelerindeki okul başarısında ne ölçüde önemli olduğu ile ilgili araştırmalar olduğu görülmektedir(Özbey, 2018a). Motivasyon çoğunlukla farklı öğretim kademelerinde akademik başarıyı artırmak amacıyla kullanılan bir kavram olarak ifade edilmektedir. Oysa motivasyon, bilişsel, sosyal ve biyolojik, düzenlemenin odak noktasında bulunduğundan merkezi bir konudur(Ryan ve Deci, 2000). Clikeman (2007) motivasyonun becerilerin gelişmesinde göz ardı edilemeyecek kadar önemli olduğunu ifade etmiştir.

Erken çocukluk eğitiminde oldukça önemlilik arz eden konulardan biri olan motivasyon ile ilgili yurt dışında ve yurt içinde yapılmış olan çalışmaların incelenmesi hem konunun daha iyi

anlaşılmasına katkı sağlayacak hem de bundan sonra gerçekleştirilecek olan çalışmalar için de ışık olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle yurt içi ve yurt dışı çalışmaların incelenmesi amacıyla konu ile ilgili literatüre ulaşmak amacıyla döküman analizi kullanılarak araştırma gerçekleştirilmiştir.

2.YÖNTEM

Bu çalışmada, erken çocuklukta motivasyonu konu edinen yurt dışı ve yurt içi çalışmalar tarama modellerinden biri olan betimsel araştırma deseni ile incelenmiştir. Araştırmada araştırmacının amaçladığı bir durumu betimlemek için gerçekleştirilen çalışmalarda tarama modeli kullanılarak araştırma yapılır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015). Erken çocuklukta motivasyon ile ilgili yapılmış olan yurt dışı ve yurt içi çalışmaların incelenmesi için döküman analizinden faydalanılmıştır. Döküman analizinde konu ile ilgili materyaller ve belirlenen konular incelenir (Merriam, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmaya dahil edilecek araştırmaların belirlenmesinde, erken çocukluk dönemi ile ilgili olması, motivasyon veya motivasyon bileşenlerinin yer verilmiş olması ve Türkiye’de veya yurt dışında herhangi bir ülkede yapılmış olması kriterleri dikkate alınmıştır. Bu kriterleri sağlayan birçok çalışma bulunmuş, hedeflenen konu ile ilgili literatürün genel bir görünümü verilmek amacıyla 9 tane yurt içi ve 8 tane de yurt dışında farklı ülkelerde yayınlanan araştırma çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen araştırmaların hangi amaçla yapılmış oldukları, hangi yöntemin kullanılarak yapıldığı, katılımcılarının kimlerden oluştuğu, katılımcıların sayısal özellikleri, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının neler olduğu ve araştırmaların sonucunda ulaşılan bulgular ve sonuçlarına kısaca yer verilmiştir.

2.1.Türkiye’de Erken Çocuklukta Motivasyon ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Özbey (2018a), yaş aralığı 48-72 ay olan çocukların öz düzenleme becerileri ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi öz düzenleme ile ilgili bazı becerilerinin değişkenlere göre motivasyon düzeyleri ile ilişkileri incelemiştir. Çalışmanın katılımcı grubunu, 48-72 aylık okul öncesi eğitime devam eden tesadüfi örnekleme ile seçilen 219 çocuk oluşturmuştur. Çalışmana verilerin toplanması amacıyla “Okul Öncesi Motivasyon Ölçeği (DMQ18)”, “Öz Düzenleme Becerileri Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlardan çocukların motivasyon düzeyleri ile baba öğrenim durumu, okul türü, annenin çalışma durumu ve baba mesleği değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği; anne öğrenim durumu, yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür.

Özbey (2018b) yapmış olduğu çalışmada, okul öncesi eğitimi veren kurumlara devam eden yaş aralığı 48-72 ay olan çocukların motivasyon düzeyleri ile ahlaki değer davranışları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu, bağımsız anaokullarına, özel anaokullarına ve ilköğretim okullarının anasınıfında eğitim gören yaş aralığı 48-72 ay olan çocuklar arasından tesadüfi örnekleme ile belirlenmiş 270 çocuk oluşturmuştur. Araştırmanın verilerine “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (DMQ18)” ve “Davranışta Değer Ölçeği” kullanılarak ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda çocukların öncesi dönem çocuklar için motivasyon ölçeğinin tüm alt ölçekleri ev ahlaki değer davranışları arasında orta düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı ilişki görülmüştür. Araştırmanın sonuçları dikkate alındığında okul öncesi dönemde çocukların değer davranışlarının çok olmasında motivasyonu yüksek olmasının birbiri ile ilişkili olduğu, çocukların değer davranışları edinmelerinin onların motivasyon düzeyini pozitif yönde etkilediği belirtilmiştir.

Köyceğiz & Özbey (2018) yaptıkları araştırma, okul öncesi eğitimi veren kurumlarına devam sağlayan çocukların motivasyon düzeylerinin belirlenen bazı değişkenler ile problem çözme becerileri açısından incelenmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu, bağımsız anaokullarına, özel anaokullarına ve ilköğretim okullarının anasınıfına devam eden 48-72 aylık çocuklardan 387 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada veriler “Kişilerarası Problem Çözme Ölçeği”, “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (DMQ18)” ve “Genel Bilgi Formu” aracılığı ile elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlarda; çocukların motivasyon düzeylerinde çocukların okula devam etme süresi, öğretmen mezuniyeti ve öğretmenlerin kıdem yılı değişkenlerine göre bir farklılık olduğu; öğretmenin yaşı değişkenine göre ise anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Özbey & Dağlıoğlu (2017) yaptıkları çalışma, uzun yıllardan beri (1993 yılından beri) geliştirilmesi amacıyla çalışmaların yapıldığı “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (DMQ18)”nin son kullanımının uyarlama çalışmasının yapılarak alana kazandırılması amacıyla yapılmıştır. Çalışma erken çocukluk döneminde motivasyon ile ilgili yurt içinde yapılan ilk çalışmadır. Uyarlama çalışmasının gerçekleştirilmesi amacıyla bağımsız anaokulunda eğitimlerine eden yaş aralığı 36-72 ay olan 207 çocuktan veriler toplanmıştır. Araştırmada gerçekleştirilen doğrulamalı faktör analizi neticesinde ölçeğin yedi faktörlü olan yapısı doğrulanmıştır. Ayrıca yapılan analizler sonucunda ölçekten alınan puanlar arasında kız çocuklarının ve büyük yaş gruplarının lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Gözübüyük (2020) yaptığı çalışmada, yaş aralığı 48-72 ay olan çocukların bağlanma biçimleri ile motivasyon düzeyleri ve baba-çocuk ilişkisi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu, Diyarbakır’ın Silvan ilçesinde bulunan 2018-2019 eğitim öğretim yılında bağımsız anaokullarına ve ilkokula bağlı anasınıfında eğitim gören yaş aralığı 48-72 ay olan çocuklar arasından tesadüfi örnekleme ile belirlenen 331 çocuk oluşturmıştır. Çalışmada veriler “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği”, ve “Bağlanma Öykü Tamamlama Testi” , “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği (Baba Formu)” ve “Genel Bilgi Formu” kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda çocukların motivasyon düzeyleri, annesi çalışan, 2yıl okul öncesi eğitimi almış, babası profesyonel profesyonel-yarı meslek grubunda olan ve babasının öğrenim durumu nispeten daha yüksek olan çocukların lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Çalışmanın diğer bir sonucu da çocukların bağlanma biçimleri motivasyon düzeyleri arasında güvenli bağlanma özelliklerini gösteren çocukların lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Baba-çocuk ilişkisi ile motivasyon düzeyleri arasında ise anlamlı ve orta düzeyde negatif yönde ilişki görülmüştür.

Gözübüyük ve Özbey (2019) yaptıkları araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden yaş aralığı 48-72 ay olan çocukların motivasyon düzeyleri ile bağlanma örüntüleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada bağlanma örüntülerinin annenin öğrenim durumu, yaşı, babanın öğrenim durumu ve çalışma durumu, yaşı, mesleği gibi değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu, Diyarbakır’ın Silvan ilçesinde bulunan 2018-2019 eğitim öğretim yılında bağımsız anaokullarına ve ilkokula bağlı anasınıfında eğitim gören yaş aralığı 48-72 ay olan çocuklar arasından tesadüfi örnekleme ile belirlenen 331 çocuk oluşturmıştır. Çalışmada veriler “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği”, ve “Bağlanma Öykü Tamamlama Testi” , “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği (Baba Formu)” ve “Genel Bilgi Formu” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın neticesinde bağlanma puanlarının anne yaşı, baba yaşı, anne öğrenim durumu ve baba mesleği değişkenleri yönüyle anlamlı bir

farklılık göstermediği; baba öğrenim durumu ve anne çalışma durumu değişkenleri yönüyle bir anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ulaşılan diğer bir sonuç ise güvenli bağlanma biçimine sahip çocukların güvensiz bağlanma biçimine sahip çocuklara göre motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğunun saptanmasıdır.

Özbey ve Aytemur Güler (2019) yaptıkları çalışma, okul öncesi eğitimine devam eden yaş aralıkları 48-72 ay olan çocukların motivasyon düzeyleri ile problem davranışları ve sosyal becerileri arasında ilişki incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada ilişkisel tarama kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu Kars il merkezinde 2017-2018 yılı bahar döneminde özel ve resmi okul öncesi eğitim kurumlarında eğitimlerine devam eden yaş aralığı 48-72 ay olan çocuklar arasından tesadüfi örnekleme ile seçilen 304 çocuk oluşturmuştur. Çalışmada veriler “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği” . “Problem Davranış Ölçeği”, “Sosyal Beceri Ölçeği” ve “Genel Bilgi Formu” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, çocukların motivasyon puanlarıyla sosyal beceri puanları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuş ve çocukların motivasyon puanlarıyla problem davranış puanları arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür.

Türkmen ve Özbey (2018) yaptıkları çalışmada, yaş aralığı 60-72 ay olan okul öncesi eğitimi alan çocukların benlik algılarının bazı değişkenler ve motivasyon düzeyleri ile ilişkisini araştırmak amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu, Trabzon ilinin Ortahisar merkez ilçesinde 2017-2018 Eğitim Öğretim yılında bağımsız anaokullarına ve resmi ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 60-72 aylık çocuklardan tesadüfi örnekleme ile belirlenen 300 çocuk oluşturmuştur. Çalışmada veriler “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (DMSQ18)” “Demoulin Benlik Algısı Ölçeği” ve “Genel Bilgi Formu” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlarda; çocukların benlik algılarının doğum sırası, okul öncesi eğitim süresi, kardeş sayısı, anne öğrenim durumu, babanın mesleği, aile türü, baba öğrenim durumu, anne çalışma durumu ve annenin mesleği değişkenleri yönüyle anlamlı olan bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çocukların motivasyon düzeyleri ile benlik algıları arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı ilişki görülmüştür. Araştırmanın bu sonuçlarına göre, kendini tanıyan olumlu benlik algısına sahip olan çocukların da motivasyon düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilmektedir.

Türkmen (2019) yaptığı çalışmada, 60-72 aylık çocukların motivasyonları ile benlik algıları ve duygusal zekâları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu, Trabzon ilinin Ortahisar merkez ilçesinde 2017-2018 Eğitim Öğretim yılında bağımsız anaokullarına ve resmi ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 60-72 aylık çocuklardan tesadüfi örnekleme ile belirlenen 300 çocuk oluşturmuştur. Çalışmada veriler “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (DMSQ18)” “Demoulin Benlik Algısı Ölçeği”, “Sullivan Duygusal Zekâ Ölçekleri” ve “Genel Bilgi Formu” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda çocukların motivasyon düzeylerinin 2 yıl ve üzerinde okul öncesi eğitimi alan, 1 kardeşe sahip olanların, annesi çalışanların, bağımsız anaokulunda eğitim alanların, anne ve babası önlisans ve lisans mezunu olanların, annesi çalışanların, yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ve anne-babası profesyonel olarak bir meslek sahibi olan çocuklar lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Çocukların duygusal zekâlarının 2 yıl ve üzerinde okul öncesi eğitimi alan,1 kardeşe sahip olanların, annesi çalışanların, bağımsız anaokulunda eğitim alanların, anne ve babası önlisans ve lisans mezunu olanların, yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ve anne-babası profesyonel olarak bir meslek sahibi olan çocuklar lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Çocukların benlik algılarının 2 yıl ve üzerinde okul öncesi eğitimi alan,1 kardeşe sahip olanların, annesi çalışanların, bağımsız anaokulunda

eğitim alanların, anne ve babası önlisans ve lisans mezunu olanların, yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ve anne-babası profesyonel olarak bir meslek sahibi olan çocuklar lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Çalışmaya dahil edilen çocukların motivasyon düzeyleri ile benlik algıları ve duygusal zekâları arasında orta düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocukların benlik algıları ile duygusal zekâ düzeyleri arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır.

2.2.Yurt Dışında Erken Çocuklukta Motivasyon ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Hashmi, Seok & Halik (2017), yaptıkları çalışmada “Yapabilirim (I Can)” üst düzey olarak ifade edilen motivasyon programının okul öncesi dönem çocuklarının kararlılık becerileri açısından etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmanın katılımcı grubunu Malezya’da üç anaokulundan üç ile iki yaşları arasında rastgele seçilen 44 çocuk oluşturmuştur. Katılımcı grubunun 25’i deney, 19’u kontrol grubu olarak şekilde çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kontrol grubunda yer alan çocuklara normal eğitimleri devam ettirilmiş, deney grubunda yer alan 25 katılımcıya ise 5 ay boyunca “Yapabilirim (I Can)” üst düzey motivasyon programı uygulanmıştır. Çocukların uygulanan “Yapabilirim (I Can)” üst düzey motivasyon programı süresince takip çıkarmalı/eşleştirme materyalleri ile oyunları, farklı zorluktaki puzzleler, oynadıkları süre, kararlılık gösterme durumları ve zorlandığı noktalarda sebatları incelenmiş ve belirlenen forma göre kodlamalar yapılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre, “Yapabilirim (I Can)” üst düzey motivasyon programında eğitim alan deney grubundaki çocuklar ile normal eğitimlerine devam eden kontrol grubunda bulunan çocuklardan elde edilen puanlar arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Üst düzey olan motivasyon programı kapsamında eğitim alan deney grubundaki çocukların normal eğitimlerine devam eden kontrol grubundaki çocuklara nazaran etkinliklere daha fazla istekle katıldıkları ve deney grubundaki çocukların kontrol grubundakilere göre oyuncakları ile daha fazla vakit geçirdikleri sunucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın diğer bir sonucu da deney grubundaki çocuklardan elde edilen puanların referansıyla motivasyonun performans ve öğrenme üzerindeki etkisinin ortaya konmasıdır.

Huang & Lay (2017) yaptıkları çalışmada, farklı dönemlerde erken çocukluk ve bebeklik dönemi genel yeterlilik düzeylerini ve motivasyonunu boylamsal olarak incelemişlerdir. Çalışmanın katılımcı grubunu 10 aylık 53 çocuk ve bu çocukların anneleri oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen verilerden bebeklerin 10, 21, 26, 37 ve 53 aylıkken annelerinin motivasyon ölçeğini doldurmaları ile elde edilmiştir. Çocukların gelişim süreçleri 16 aylık üç periyotta (10.-26. ay, 21.-37. ay, 37.-53. ay) kısımlandırılarak gruplar arasında meydana gelen farklılıklar incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlarda, erken çocukluk ve bebeklik döneminde çocuklarının özellikle fiziksel ve bilişsel alanlarda etkinliklere yönelik istikrarlı ve motive olarak yaklaştıkları ve motivasyonların sabit olduğuna ulaşılmıştır.

Hwang vd. (2017) yaptıkları çalışmada, revize olan “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği (DMSQ18)”nin karşılaştırmasını ve kültürel değişmezliğini İngilizce, Çince ve Macarca konuşan çocuklar ile incelemişlerdir. Çalışmanın katılımcı grubunu okul öncesi dönemde yaş aralıkları 2 yaş ile 6 yaş grubu aralığında olan 1582 çocuk oluşturmuştur. Çocuklar eşit sayıda iki gruba ayrılarak DMSQ17- Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği uygulanarak verilere ulaşılmıştır. Uygulanan DMSQ17 ölçeğinden elde edilen bulgulardan bazılarının farklı kültürler için evrenselliği ve geçerliliği zedelediği ve düşük çıkmasından dolayı ölçeğin revizyona ihtiyacı olduğu doğrulanmıştır. Çalışmanın bu aşamasından sonra yenilenen DMSQ18 ölçeği kullanılarak verilere ulaşılarak kültürler arası karşılaştırma yapılmıştır.

Araştırma sonucunda, çocukların “Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği DMSQ18”den elde ettikleri veriler arasında sadece kaba motor beceriler alt ölçeğinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Macar ve Amerikan çocukların kaba motor sebat becerileri Çinli çocuklardan daha yüksek bulunmuştur. Araştırmada bu durumun nedeni olarak batı kültüründeki fiziksel becerilere yönelik uygulamaların Asya kültüründen fazla vurgulanmasının yanında ebeveynlerin bilişsel odaklı beklentileri ve ilgileri olduğu belirtilmiştir.

Józsa, Barrett, Józsa, Kis & Morgan (2017) yaptıkları çalışmada, 3–8 yaş grubundaki çocuklar için Orta Düzeyde Zorlu Bireyselleştirilmiş Bilgisayar-Tablet temelli Motivasyon Değerlendirmesi geliştirmişlerdir. Geliştirilen değerlendirme aracı Macar ilkokulları ve anaokullarında 3-8 yaş arası 274 çocuğa uygulanmıştır. Uygulama değerlendirme aracında çocukları dikkate alınarak kolaydan zora olacak şekilde zorluk derecesi artan dört harfli ve dört sayılı arama ve eşleştirme görevleri verilerek gerçekleştirilmiştir. Verilen görevlerdeki zorluklar arttıkça çocukların sebat gösterdiği, daha çok zaman harcadığı fakat arama ve eşleştirmelerde daha fazla hata yaptığı görülmüştür. Değerlendirmeye katılan çocukların mevcut motivasyon puanları, her bir çocuk için orta derecede zorlayabilecek görevlerdeki bir işi bitirme kararlılığı durumu baz alınarak bilgisayar aracılığıyla hesaplanmıştır. Çalışmanın sonucunda çocukların kendileri için zorlayıcı buldukları görevleri bitirmek için sebat gösterdikleri ve bu tür işlerden zevk aldıklarına ulaşılmıştır.

Green & Morgan (2017) yaptıkları çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri’nde farklı motivasyon düzeyleri olan ilkokul çocukları için üst düzey görevler verildiğinde bu çocukların profillerinin belirlenip belirlenmeyeceğini incelemişlerdir. Çalışmanın katılımcı grubunu 7 ve 10 yaş aralığında olan 64 çocuk oluşturmuştur. Çalışmanın verileri anneler ve öğretmenler tarafından doldurulan “Okul Öncesi Dönem Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği” ve öğretmenler tarafından doldurulan “Harter- Sınıf İçinde İçsel-Dışsal Motivasyon Ölçeği” ile elde edilmiştir. Çalışmada çocukların üst düzey görevlere yönelik motivasyon sonuçları ile küme analizini yapılarak, çocuklar düşük motive olanlar, orta derecede yüksek motive olanlar, değişken motivasyonu olanlar ve sürekli yüksek motive olanlar olarak 4 grupta ifade edilmişlerdir. Oluşturulan bu gruplar motivasyonun motor sebat, olumsuz tepki bilişsel sebat ve zorlu görevleri seçme opsiyonlarına göre belirlenmiştir. Ayrıca üst düzey görevlerde ile bilişsel sebat arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anneler ve öğretmenlerce değerlendirilmiş olan bilişsel sebat ile öğretmenlerce değerlendirilen içsel motivasyonun çocuklardaki üst düzey görevlerde bulunan bilişsel sebatı ile ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anneler ve öğretmenlerce değerlendirilmiş olan motor sebat ile öğretmenlerce değerlendirilen içsel motivasyonun çocuklardaki üst düzey görevlerde bulunan motor sebat ile ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Wang, Morgan & Biringen (2014) yaptıkları çalışmada, erken çocukluk dönemindeki anne-çocuk etkileşimini ve bu etkileşimin çocukların motivasyonlarına etkisini boylamsal olarak 18 ay ile 39 ay arasında incelemişlerdir. Çalışmanın katılımcı grubunu Amerika’da bulunan 43 çocuk ve bu çocukların anneleri oluşturmuştur. Annelerin çocuklar ile yarı yapılandırılmış oyunlar oynamaları ve bu oynadıkları oyunlar video ile kayıtlanmış ve ardından Etkileşim Etkisini Değerlendirme Sistemine göre değerlendirilmiştir. Çalışmada kullanılan motivasyon ölçeğini anneler çocukları için doldurmuşlardır. Araştırmanın sonucunda çocuklar ile 18 aylık iken kurulan olumlu etkileşim çocukların ilerleyen dönemdeki motivasyonunu, sebat ve yeterliliğini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklar ile kurulan etkileşimin olumsuz olması durumunda ise ilerleyen dönemlerde çocukların sebat ve bağımsız çalışabilme/kendini motive edebilmeye dair olan motivasyonlarının negatif yönde bir etkilenmeye maruz kaldığına ulaşılmıştır.

Sparks, Hunter, Backman, Morgan & Ross (2012) yaptıkları araştırmada, annenin stresi ile bebeklerin üst düzey motivasyonu arasındaki ilişkiyi uzun vadede boylamsal olarak incelemişlerdir. Veriler Okul Öncesi Çocuklar İçin Motivasyon Ölçeği ve Ebeveyn Stres İndeksi Kısa Formu (PSI-SF) kullanılarak bebekler 6. ve 18. ayda iken elde edilmiştir. Çalışmanın katılımcı grubunu 150 bebek ve annesi oluşturmuştur. Çalışma sonucunda ebeveynlerin stres düzeyi ile 6 aylık bebekler arasında düşük ilişki belirlenmiştir. Bunun yanında, ile bebeklerin motivasyon düzeyi ile 18 aylık anne baba ebeveynliği stresi arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçları genel olarak daha az motive olan bebeklerin annelerinin daha yüksek düzeyde ebeveynlik stresi bildiren anneler olduğu belirlenmiştir.

Berhenke (2013) yaptığı çalışmada, okul öncesi dönemdeki motivasyon, öğrenme ve öz düzenleme arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma 3-5 yaş arası 145 çocuk ile yapılmıştır. Çalışmada çocuklar, motivasyon ve grup zorlama görevleri, başarıya ilişkin bireysel değerlendirmeler, öz-düzenleme ve öğretmen raporları kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçları, öz düzenleme ve motivasyonun ilişkili ve farklı yapılar olduğunu meydana çıkarmıştır. Kalıcılığın, muhtemelen öz-düzenleme becerilerinin ve motivasyonel inançların ürünü olduğu araştırmada belirtilmiştir. Araştırmada ayrıca okul öncesi dönemdeki çocukların okuma becerilerine yönelik büyümenin motivasyon düzeyleri ile önemli ölçüde yordandığı, ayrıca motivasyon düzeyinin ve öz düzenlemenin matematik ile ilgili becerilerinde oluşabilecek büyümeyi öngördüğü belirtilmiştir. Ayrıca çalışmada ulaşılan diğer bir sonuç ise çocuğun öz düzenlemesi ve motivasyonu ile ilgili öğretmenlerin vermiş olduğu raporlarının çocukların akademik olan becerilerinde oluşabilecek büyümeyi yordayamadığı belirtilmiştir.

3.SONUÇ

Çocuklar dünyaya meraklı, aktif, sorgulayıcı, keşfetmek ve öğrenmek için doğal motivasyon eğilimi ile gelirler Çocukların doğuştan getirdikleri motivasyon eğilimi onların fiziksel ve bilişsel, sosyal gelişimde oldukça önemli bir faktördür. Bu durum bebeklerin ilgi alanlarının üzerinde harekete geçerek beceri ve bilgi olarak ortaya çıkmaktadır (Topçu, 2015). Okul öncesi dönem çocukların var olan potansiyellerinin ortaya çıkmasında en etkili ve ilk dönemdir. Okul öncesi dönemin çocuk açısından verimli atlatılması çocukların özgüvenli ve potansiyellerinin farkında olmasını sağlayıp geleceklerinin alt yapıları oluşturulur(Aşçıoğlu, 2012). Bu dönemde çocuğa gösterilen sevgi ve şefkat çocuğun bu dönemi sağlıklı geçmesinde oldukça önemlidir. Çocuğun şefkat ve sevgi dolu bir yuvası oldukça, çocuk akademik seviyesine bağlı olmaksızın başarma motivasyonuna sahip olacaktır (Yavuz, 2006).

Erken çocuklukta motivasyon ile yapılmış olan yurt dışı ve yurt içi 17 araştırmanın incelendiği bu çalışmada, motivasyonun birçok bileşen ile ilişkisi olduğu sonucu görülmüştür. Boylamsal bir şekilde gerçekleştirilen araştırmalardan ulaşılan sonuçların da gösterdiği gibi motivasyon düzeyi yüksek olan bireylerin diğer gelişim alanlarındaki başarılarının da yüksek olduğu ve bunun ilerleyen yıllarda da benzer şekilde olduğu görülmüştür. Literatürden elde edilen diğer bir sonucun ise motivasyonun anne karnından itibaren oluştuğudur. Annenin hamilelik döneminde yaşadığı duygusal değişmelerden bebeğin de etkilendiği ve buna göre de reaksiyon gösterdiği ifade edilmektedir. Motivasyon düzeyi yüksek olan bebeklerin daha uyumlu davranışlar sergiledikleri, stres düzeylerinin de motivasyonu düşük olan bebeklerden daha düşük olduğu görülmüştür. İncelenen çalışmalardan elde edilen sonuçların ışığında motivasyonun çocukların bütün gelişim alanlarıyla ilişkisi olduğu, çocukların motivasyon düzeyleri ile ilerideki başarıları ve davranış durumları hakkında yordamalar yapılabildiği görülmüştür. Bu nedenle erken çocuklukta çocuklarla ilgilenecek ebeveynlerin, çocuklara

eğitim verecek eğitimcilerin ve toplumda çocuklarla birlikte yaşayan bütün bireylerin çocukların motivasyon düzeylerinin istene düzeyde olabilmesi için ellerinden gelen gayreti göstermeleri ve geleceğimizi emanet edeceğimiz bu gününü çocukları yarının büyüklerine gereken hassasiyetle yaklaşılmalıdır.

4.KAYNAKÇA

Akbaba, S. (2006). *Eğitimde motivasyon*. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (13), 343-461.

Aktan, S. (2012). *Öğrencilerin akademik başarısı, öz düzenleme becerisi, motivasyonu ve öğretmenlerin öğretim stilleri arasındaki ilişki*. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Aşçıoğlu, G. (2012). *Okul öncesi dönem çocuklarında motivasyonun görsel sanat çalışmaları üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Berhenke, A. L. (2013). *Motivation, self-regulation, and learning in preschool*. Doctoral thesis, University of Michigan, USA.

Brophy, J. (2004). *Motivating students to learn*. (Second Edition). London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Barrett, P.M., Cooper, M., & Teoh, A.B. (2014). *When time is of the essence: a rationale for earlier early intervention*. Journal of Psychological Abnormalities in Children, 3(4), 133-140.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları

Clikeman, M., S. (2007). *Social competence in children*. E Booksss: 1-9.

Erden, M., Karakelle, S., Kıran, B., ve Kablan, Z. (2002). "Erken Çocukluk Eğitimi Hizmetlerinin Yaygınlaştırılmasında Alternatif Bir Yaklaşım Olarak KEDV Kadın ve Çocuk Merkezleri Projesi'nin Değerlendirilmesi", Erken Çocukluk Eğitimi ve Gelişimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, Kök Yayınları, Ankara.

Green, S., & Morgan, G. (2017). *Patterns of mastery task behavior in early school-age children in the United States*. Hungarian Educational Research Journal (HERJ), 7(2), 142-157.

Gözübüyük, A. (2020). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Motivasyon Düzeyleri ile Baba-Çocuk İlişkisi ve Bağlanma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gözübüyük, A. & Özbey, S. (2019). *Investigation of the relationship between attachment patterns and motivational levels of preschool children*. SDU International Journal of Educational Studies, 6(2), 101-113. Doi: 10.33710/sduijes.607129

Güneysu, S. (2005), *Erken Çocukluk Eğitimi Hizmetlerinde Kalite. Okul Öncesi Eğitimde Kalite: Üniversitelerin Rolü Toplantısı Raporu*. M.E.B., AÇEV, UNICEF ve Eğitim Reformu Girişimi. İstanbul.

Güven, G. Ve Efe Azkeskin, K. (2014). *Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim*. (Ed. İ.H. Diken). 3. Baskı, Pegem Akademi Yayınları. Ankara.

Huang, S. Y., & Lay, K. L. (2017). *Mastery motivation in infancy and early childhood: The consistency and variation of its stability and predictability of general competence*. Hungarian Educational Research Journal, 7(2), 15-31.

- Hashmi, S. I., Seok, C. B., & Halik, M. H. (2017). *Enhancing persistence on mastery tasks among young preschool children by implementing the "I Can" mastery motivation classroom program*. Hungarian Educational Research Journal, 7(2), 127-141.
- Hwang, A. W., Wang, J., Józsa, K., Wang, P. J., Liao, H. F., & Morgan, G. A. (2017). *Cross cultural invariance and comparisons of Hungarian-, Chinese-, and Englishspeaking preschool children leading to the revised Dimensions of Mastery Questionnaire (DMQ 18)*. Hungarian Educational Research Journal, 7(2), 32-47.
- Józsa, K., Barrett, K. C., Józsa, G., Kis, N., & Morgan, G. A. (2017). *Development and initial evaluation of an individualized moderately challenging computer-tablet mastery motivation measure for 3-8 year-olds*. Hungarian Educational Research Journal (HERJ), 7(2), 106-126.
- İnci, E.(2009). *Erken Çocukluk Dönemi Öğrencilerinin Değer Yönelimlerinin Sosyo-Ekonomik Düzey, Yaş ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi*.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- Kaytaç, M. (2004). "Türkiye'de Okulöncesi Eğitimin Fayda-Maliyet Analizi" Araştırma Raporu, Anne-Çocuk Eğitim Vakfı.
- Kılıçgün, M.Y. (2012). *Erken Çocukluk Eğitimi Ders Notları*. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Köyceğiz, M.& Özbey, S. (2018). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların motivasyon düzeylerinin bazı değişkenler ve problem çözme becerileri açısından incelenmesi*. Uluslararası Geleceğin Eğitimine Bakış Konferansında sunulmuş bildiri, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Girne/Kuzey Kıbrıs.
- Merriam, S, B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan Çev. Ed.). Nobel.
- Mokrova, I. L., O'Brien, M., Calkins, S. D., Leerkes, E. M., & Marcovitch, S. (2013). *The role of persistence at preschool age in academic skills at kindergarten*. European Journal of Psychology of Education, 28(4), 1495–1503.
- Modırı, I. G. (2012). *Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonları ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. IX(1), 74-98 <http://efdergi.yyu.edu.tr>
- Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem* (3. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Özbey, S. (2018a). *Okul öncesi dönem çocuklarında motivasyon ve öz düzenleme becerileri üzerine bir inceleme*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(65), 26- 47.
- Özbey, S. (2018b). *Okul öncesi dönem çocuklarının ahlaki değer davranışları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(16), 1-15.
- Özbey, S. ve Dağlıoğlu, E. (2017). *Adaptation study of the motivation scale for the preschool children (DMQ18)*. International Journal of Academic Research, 4, 2(1), 1-14.
- Özbey, S. ve Aktemur Gürler, S. (2019). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların motivasyon düzeyleri ile sosyal becerileri ve problem davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 8(1), 587-602.
- Ryan, R. M., and Deci, E. L. (2000). *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. American Psychologist, 55(1), 68-78. Doi:10.1037/0003-066X.55.1.68.

Sezince, M. ve Kolburan, Ş.G. (2018). 3-6 Yaş Çocuklarda Müzik ve Dans Eğitiminin Motivasyonel, Fiziksel ve Psikolojik Gelişim Açısından İncelenmesi. Aydın Toplum ve İnsan Dergisi, 4(1), 13-32.

Sparks, T. A., Hunter, S. K., Backman, T. L., Morgan, G. A., & Ross, R. G. (2012). *Maternal parenting stress and mothers' reports of their infants' mastery motivation*. Infant Behavior and Development, 35(1), 167-173.

Suat, K.O.L. (2011). *Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21, 1-21.

Sternberg, R. J. & Williams, W.M. (2002). *Educational Psychology*. USA: Allyn and Bacon.

Topçu, S. (2015). *Üstün ve normal zihin düzeyine sahip öğrencilerde içsel-dışsal motivasyon ve benlik saygı düzeyi arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Türkmen, S. (2019). *60-72 aylık çocukların motivasyon düzeyleri ile duygusal zekâ ve benlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Türkmen, S.& Özbey, S. (2018). "60-72 Aylık Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Benlik Algılarının Bazı Değişkenler ve Çocukların Motivasyon Düzeyi ile İlişkinin İncelenmesi. UGEBAK (Uluslararası Geleceğin Eğitimine Bakış Konferansı). 2-4 Mayıs 2018, Girne/Kuzey Kıbrıs.

Wang, J., Morgan, G. A., & Biringen, Z. (2014). *Mother-toddler affect exchanges and children's mastery behaviours during preschool years*. Infant and Child Development, 23(2), 139-152.

Yavuz, F. (2006). *Okul motivasyonunu değerlendirme ölçeği yapılandırılması ve güvenirliği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.